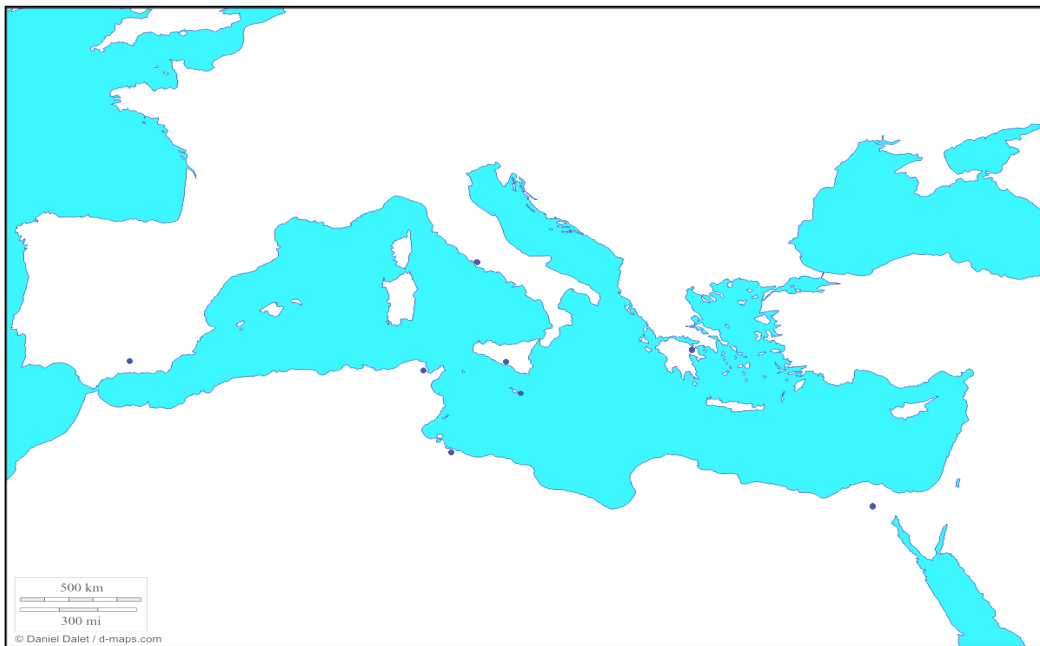

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

1. Hares sewwa lejn dawn is-sorsi u wieġeb il-mistoqsijiet dwar iċ-ċiviltajiet antiki ta' madwar il-Mediterran.

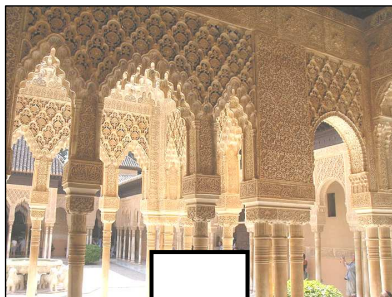
1.1 Fuq il-mappa ikteb l-ittri minn A sa G biex turi fejn jinsabu dawn il-fdalijiet ta' ċiviltajiet antiki. (7)

- A. L-Alhambra
- B. Kartagħni
- C. Ruma
- D. Sabrata

- E. Agrigento
- F. L-Akropoli
- G. Il-Piramidi

1.2 Qiegħed dawn il-fdalijiet wara xulxin billi tikteb numri minn 1 sa 3 fil-kaxxi. Ikteb in-numru wieħed għal dak l-aktar imbiegħed fiż-żmien. (1)

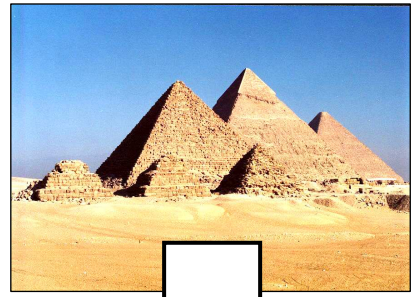
Sors A

Sors B

Sors C

1.3 Għal kull waħda minnhom għid ma' liema ċiviltà hija marbuta.

Sors A: _____ Sors B: _____ Sors C: _____

1.4 X'uzu kellhom kull wiehed minn dawn il-fdalijiet.

Sors A: _____

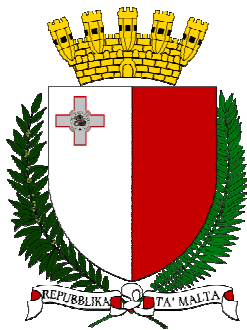
Sors B: _____

Sors C: _____ (3)

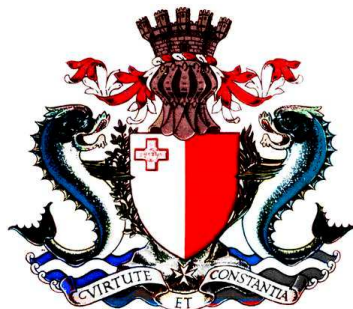
1.5 Hafna minn dawn huma Siti ta' Wirt Dinji (*World Heritage Sites*). X'tifhem b'din il-frazi u għaliex taħseb jisthoqqilhom ikunu hekk? (2)

(Total: 16-il marka)

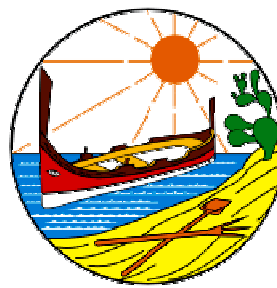
2. Hares sewwa lejn dawn is-sorsi u wara wiegħb il-mistoqsijiet dwarhom.

A

B

C

D

2.1 Arma _____ qatt ma kienet l-arma nazzjonali ta' Malta. (1)

2.2 Arma _____ hi l-arma ta' pajjiżna llum. (1)

2.3 Arma _____ kienet l-arma ta' Malta meta saret stat indipendenti fl-1964. (1)

2.4 Arma _____ saret l-arma ta' Malta meta pajjiżna sar repubblika fl-1974. (1)

2.5 Semmi **żewġ** simboli nazzjonali ohra.

_____ (2)

2.6 Semmi **żewġ** drawwiet tradizzjonali Maltin li huma marbuta mal-identità Maltija.

_____ (2)

3. Hares sewwa lejn dawn is-sorsi wara wieġeb il-mistoqsijiet dwar il-karatteristi
kampanja Maltija.

Sors D

Sors E

3.1 Il-ġebbla tal-franka tintuża hafna fil-gżejjer Maltin. Semmi **tllet** karatteristiċi li wiehed jista' jara f'razzett bħal dak li hemm f'Sors D.

(3)

3.2 Semmi **żewġ** użi tal-ħitan murija f'Sors E.

(2)

3.3 Liema **tllet** affarijiet wiehed jista' faċilment isib fil-parti l-qadima ta' raħal tipiku Malti?

(a) supermarket	(b) każini	(c) fabbriki	(d) lukandi
(e) sqaqien u toroq dojoq	(f) <i>playing field</i>	(g) giren	(h) misraħ u zuntier
- (3)

3.4 Għaliex f'ħafna rħula antiki Maltin insibu għadd kbir ta' niċeċ bi statwi tal-qaddisin fil-kantunieri tat-toroq ?

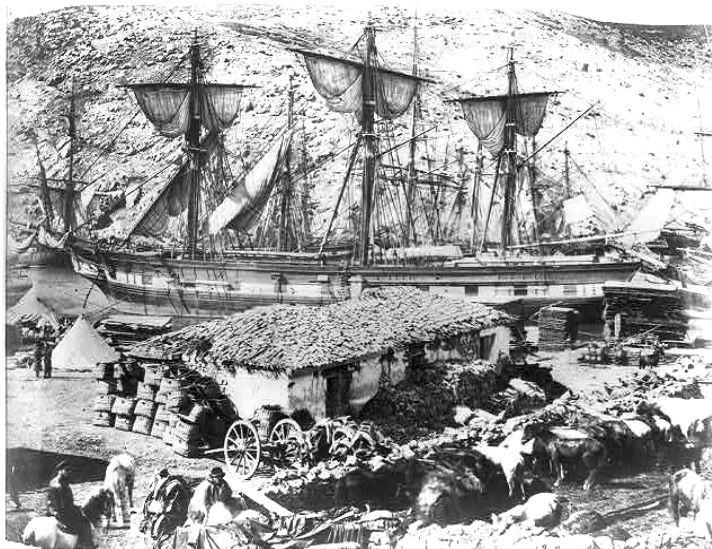
(2)

3.5 Issuġġerixxi **żewġ** affarijiet li bihom tista' tagħmel raħal tipiku Malti iktar attraenti għall-barranin li jżuruh.

(2)

(Total: 12-il marka)

4. Hares sewwa lejn dan is-sors u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwar il-qagħda strażz Malta.

F'Sors F qegħdin naraw xini diehel bil-provvisti għas-suldati waqt il-Gwerra tal-Krimea (1854-1856).

4.1 Aghmel sinjal taht **zewġ** modi kif Malta għenet lill-Ingilterra waqt il-Gwerra tal-Krimea:

- (a) biex jinbnew il-vapuri tal-gwerra,
 - (b) biex jingiebu suldati feruti fil-ġlied,
 - (c) biex jaħżnu munizzjon u tagħmir iehor tal-gwerra,
 - (d) biex jibnu batteriji bil-kanuni kontra l-ħbit tal-ghadu,
 - (e) biex isewwu l-ajruplani tal-gwerra.
- (2)

4.2 Għaliex is-sehem ta' Malta f'dik il-gwerra kien ta' ġid għall-ekonomija Maltija ?

_____ (2)

4.3 Ghid kif il-ftuħ tal-Kanal ta' Swejz fl-1869 serva biex jitkattar il-ġid f'Malta.

_____ (2)

4.4.1 Liema industrija kienet tmur l-aktar tajjeb bil-preżenza ta' xwieni u vapuri fil-Port il-Kbir?

- (a) il-biedja (b) it-turiżmu (c) it-tarzna (d) il-qoton (e) is-sajd
- (1)

4.4.2 Għaliex din l-industrija tilfet hafna mill-importanza tagħha tul is-snin wara t-Tieni Gwerra Dinjija ?

_____ (1)

(Total : 8 marki)

5. Hares sewwa lejn dawn is-sorsi dwar l-Unjoni Ewropea u wara wieġeb il-mistoqfa.

Sors G huwa ritratt ta' Jean Monnet u Robert Schumann, l-imħuħ wara l-ħolqien tal-Unjoni Ewropea.

Sors H

5.1 Semmi **żewġ** għanijiet għaliex twaqqfet l-Unjoni Ewropea.

(2)

5.2 Spjega kif Malta resqet aktar qrib tal-Unjoni Ewropea fis-16 ta' Lulju 1990?

(1)

5.3 X'kellu jsir f'Malta **qabel** tintlaqa' t-talba tagħha għal shubija shiħa fl-Unjoni Ewropea?

(a) tirrangja t-toroq (b) tbiddel xi ligijiet (c) iddahħal computers fl-iskejjel (1)

5.4 L-alternattiva tal-Gvern Malti wara l-elezzjoni ġenerali tal-1996 flok shubija shiħa fl-Unjoni Ewropea kienet:

(a) Għaqda Mediterranja (b) Integration (c) Partnership (1)

5.5 Aġti **żewġ** modi kif l-Unjoni Ewropea affettwat il-ħajja tal-Maltin.

(2)

5.6 X'qiegħed isir fir-ritratt f'Sors H?

(1)

5.7 Semmi personagġ wieħed li hemm fir-ritratt ta' sors H u għid x'kariga kellu dak iż-żmien.

(2)

(Total: 10 marki)

6. Hares sewwa lejn dan is-sors dwar il-Preistorja Maltija u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Sors I juri t-Tempji tal-Imnajdra.

6.1 X'jissejjah il-ġebel li bih huwa mibni dan it-tempju?

_____ (1)

6.2 X'sar milux biex it-tempji tal-Imnajdra u ohrajn viċin tiegħu jiġu protetti mill-qilla tat-temp?

_____ (2)

6.3 X'laqtek l-iżjed waqt żjara f'xi tempju ta' Żmien ir-Ram?

_____ (2)

6.4 X'effett kellha l-invenzjoni tal-kitba fuq il-ħajja tal-bniedem?

_____ (1)

6.5 Agħti **zewġ** raġunijiet għala għandna niehdu ħsieb il-wirt preistoriku ta' Malta.

_____ (2)

(Total: 8 marki)

7. Aqra sewwa din is-silta dwar il-Preistorja Maltija u wara wieġeb il-mistoqsijiet kollha.

‘Fattur kurjuż ħafna huwa l-mod kif it-tempji jinsabu fi gruppi. L-erbġha u għoxrin tempju jinsabu mifruxin fuq erbatax-il sit. Ghalkemm hemm xi wħud jiffurmaw tempju wieħed bħal Borġ in-Nadur u Tal-Qadi, hemm diversi pari. Hemm xi għoxrin li jiffurmaw tliet tempji mwahħlin ma’ xulxin u nsibu wieħed, dak ta’ Ħal Tarxien, li jikkonsisti f’erba’ tempji. Huwa diffiċli li wieħed jasal għal konklużjoni dwar x’seta’ kien il-ħsieb tan-nies li bnewhom. F’kull każ, il-bini ta’ dawn it-tempji sar f’fazijiet differenti. Dan jidher mill-pjanta u t-tqassim tagħhom kif ukoll mill-fdalijiet li nsabu assoċjati magħhom.’

Sors J addattat minn *Malta Prehistory and Temples*, David H. Trump & Daniel Cilia, p. 89.

- 7.1 Sors J huwa PRIMARJU jew SEKONDARJU? _____
- 7.2 Ghaliex tahseb li kien hawn hafna tempji f'Malta?
_____ (2)
- 7.3 Semmi **erba'** tempji ohra (mhux imsemmija fis-silta) li nstabu fil-Gzejjer Maltin.

_____ (2)
- 7.4 Tahseb li kien facli li jinbnew tempji bhal dawn? Ghaliex?
_____ (2)
- 7.5 Fis-sors jissemma l-post **Borg in-Nadur**. Xi fdalijiet ohra nstabu f'dan is-sit?

_____ (2)
- 7.6 Is-sit arkeologiku f'Hal Tarxien intuza kemm fi Żmien it-Tempji kif ukoll fi Żmien il-Bronz. X'evidenza hemm li turi dan?

_____ (2)
- 7.7 F'Hal Saflieni hemm sit arkeologiku importanti mhaffer taht l-art. X'jissejjah dan il-post? Semmi **zewġ** affarijiet interessanti li naraw fih.

_____ (3)
- 7.8 Ghid xi jfissru dawn il-kelmiet: arkeologija, dolmen, menhir, raddi tar-roti.
- (a) arkeologija: _____
- (b) dolmen: _____
- (c) menhir: _____
- (d) raddi tar-roti: _____ (4)

(Total: 18-il marka)

